

Trag Biljke NEDELJNIK #026 - Uvod u Motivaciono Bio Baštovanstvo

Datum: 14. April

NAPOMENA pre čitanja:

Pošto je Nedeljnik dugačak, da biste videli celi tekst kliknite na opciju "**Prikaži celi Nedeljnik**" koja se nalazi iznad ovog naslova i otvorice vam celi Nedeljnik. Istu opciju imate i na kraju teksta.

Molimo vas da ne odgovarate na Nedeljnik jer na taj način punite inboks porukama na koje ne možemo da stignemo da odgovorimo i to nam otežava rad. U znak zahvalnosti, informacije koje dobijete iz Nedeljnika podelite sa prijateljima jer na taj način utičete da planeta bude bolje mesto!

Ja kad vidim monokulturalne bašte (Ono samo kupus, ono samo salata, samo luk)...

Očitala sam ti celi rodoslov iz svih 16 kolena.

Očitala sam ti razvojni put ličnosti.

Očitala sam i tačno mesto u kome ti se četvрто ili treće koleno uhvatilo za prvi hibrid.

O biljkama sam najviše naučila posmatranjem prirode. Nekako ti sve oko tebe govori šta da radiš, ali mi nismo naučeni na jezik prirode.

Posmatrala sam često ovce na ispaši. Iza njih uglavnom sve nestaje ali mene je zanimalo zašto neke biljke redovno preskaču. Ispostavilo se da preskaču otrovne biljke ili one nejestive. Tada sam naučila koje su biljke u mom okruženju nejestive ili otrovne.

Posmatrala sam zečeve koji dolaze na imanje. Grickaju sve živo, kore mladih voćaka. Ali posmatrala sam i tuđe imanje i shvatila da njima ne prave probleme. U razgovoru sam uočila da su oni hemičari i da sve na imanju tretiraju hemijom.

Zečevi biraju zdrave, čitaj ekološki uzgojene biljke, dakle najskuplje.

Pratila sam biljke u mojoj bašti i one u tuđim. Njihove su povrćke bile netaknute i kao iz izloga, dok su moje uvek izgrižene i s rupicama. Jedno vreme sam mislila da sa mnom nešto nije u redu ali sam onda shvatila istinu: insekti biraju hranu iz bio uzgoja jer beže od teške hemije, čitaj pesticida. Moje biljke su im LOGIČNO ukusnije i bezbednije.

Naučila sam puno o svetu oko sebe.

Bića oko nas ne jedu otrove vec zdrave biljke.

Bića oko nas nam govore šta je jestivo.

Ako sarađujemo sa svetom oko sebe onda imamo jasnu mapu kretanja po prirodi.

Tada sam i naučila da ako niko neće da jede tvoju biljku nemoj ni ti. S njom nešto nije u redu. I od tada na svaku rupičastu biljku punu ugriza gledam kao na "prirodni sertifikat o zdravoj hrani". Daje mi ga sav vrlji svet koji živi oko mene.

A biljke su čudovite i izbore se za sebe. Čak i ne traže da brinete o njima. Dobrovoljno su deo tih degustacija i uvek se oporave. I samo je važno da vi ne odustanete od njih.

Koordinator: Goran Pivašević

Direktor: Jovan Banović

Jutjub kanal: Sanja i Jan Rakić, Goran Pivašević, Jovan Banović

Instagram: Katarina Kremenović

Tik Tok: Jovan Banović

Facebook stranica: Goran Pivašević

Administratori platforme: Danka Miljević, Vera Klincov, Nada Radinić, Gordana Bojanović

Autor video materijala, tekstova i edukativnog programa sam ja, Biljka.

Trag Biljke je edukativna platforma i poligon za obuku iz nove oblasti u baštovanstvu koja se zove Motivaciono baštovanstvo i manifestuje se na 3 sfere delovanja:

- Umetnost voljenja
- Praktična ostvarenost
- Fokus na Sadašnji trenutak

Kada pristupite platformi osećate kako se menjate i kako je vaš fokus istančaniji. O tim promenama slušam na konsultacijama.

Jeste li primetili da čovek ima stalno neke negativne konotacije kao što je: nije mi uspela paprika, nije me uspeo krompir, ovo mi je loše, ovo su mi pojeli, ovo mi je uništeno... zapravo jako mnogo negativnih konotacija u odnosu na sebe. U Motivacionom bio baštovanstvu fokus se usmerava ka onom što je uspelo. Hajde da vidimo šta vam je uspelo, hajde da vidimo šta ste uradili, a ne šta niste uradili. Priroda nije rigidna, u prirodi ne postoji uspeh po svaku cenu, to je ono što su vas učili u školama i zbog toga ste isfrustrirani. Prosto ne morate da budete savršeni, ne morate da uspete u svemu, lepota je u tome da uvek nešto promašite kako biste mogli da učite dalje.

Umetnost voljenja - umetnost voljenja pre svega sebe kako bismo takvi biljkama promenjeni mogli da volimo i svet oko sebe. Jedino takav čovek koji je ljubavlju izmenjen može da čini dobro prirodi. U tom kontaktu sa biljnim svetom vi menjate perspektivu posmatranja prirode. Posmatrate prirodom kroz biljke i tada ste u stanju da vidite odnose, reakcije biljaka međusobne i na vaše prisustvo i pri tome ostvarujete harmoniju s prirodom. To je protok. Baštovanstvo je za mene i jedini put kojim se gotovo nevidljivo rešavamo strahova jer objedinjujemo dve osnovne ljudske

potrebe: **praktično se ostvarujemo i učimo se ljubavi.** Ljubav biljaka je najbliža poeziji duše jer nam nudi mir i uzemljenje. Moje korenje je čekalo mene i to upravo ovde, na ovoj gradini, da bih svoje stablo spojila u celini. Umetnost voljenja vas uči kako da postanete prijatelj i šaptač biljkama, a to je lako i upravo je to esencija ljubavi. Za mene proizvodnja vlastite hrane nije samo potreba da se nahranimo već i potraga za praiskonom i sopstvom. Ja svima želim samo taj i takav mir, postati Gradinar u svojoj poetici te reči.

Praktična ostvarenost - manifestuje se kroz postavku sistema setve i sadnje u dinamici od 1 do 9, sadnje u sistemu zonirane bašte, a sve je to ostvarivo u kombinaciji na osnovu 3 sistema: dužina vegetacije, afinitet rasta i plodored. Za postavke sistema koristi se trogodišnji plodored. Ovome se dodaje sestrinstvo ili kumstvo biljaka gde se postižu integralni sistemi zaštite. U okviru same praktične ostvarenosti povezujemo 5 bioloških metoda: malčiranje, kompostiranje, mešovitu sadnju, organsku prehranu i saradništvo sa svetom oko sebe. U samom sistemu setve dodaje se još 1 metoda, a to je akvaponija. U kompletan program Motivacionog bio baštovanstva, u okviru sfere praktične ostvarenosti, uključene su isključivo humane vrednosti. Sve vrednosti, počevši od dužine gredica, su svedene na humane vrednosti koje ne umaraju ljude. Zonirana bašta je posebno definisana u sferi humanih vrednosti jer je to bašta koja se radi u koracima. Rad u koracima je jako važan jer vam smanjuje strahove, frustracije i prati rast resursa u okruženju. Tako i sada baštovani još uvek postavljaju samo rano-prolećnu zonu i sade krompir (koji deo kasno prolećne zone). Svako od baštovana koji je postavio ova 2 elementa zonirane bašte do kraja aprila nema nikakve obaveze u bašti osim zalivanja i održavanja ovih zona. Ostatak kasno-prolećne zone, koji podrazumeva setvu mahunarki kao što su pasulj, visoke i niske boranije, soja, azuki sočivo kao i kukuruzi počinje od 25-og aprila. Kada je kukuruz u pitanju radimo setvu kukuruza u presadi što nam omogućava da svoju kasno-prolećnu zonu i postavimo kasnije. Na ovaj način bez velikih frustracija i oslobođeni strahova (pre svega da nećemo stići) prijemčivi smo za umetnost voljenja, a na lakši način se i praktično ostvarujemo.

Fokus na sadašnji trenutak- to je nešto što se vežba. I ja sam nekada mislila da se fokus podrazumeva i da svi živimo fokusirani na onu aktivnost koju u tom trenutku obavljamo. Ali pratite malo svoje misli onda kada radite bilo koju aktivnost i videćete da vaše misli lete i preskaču od prošlosti ka budućnosti, a da se pritom vrlo malo bavite u mislima onim što u tom trenutku radite. Biljke, kao živa bića, taj fokus menjaju jer dok radite s njima vi i morate da mislite o njima. Na taj način stalno vežbate fokus. A Sadašnji Trenutak je tačka u kojoj smo bezbedni.

Sam program na edukativnoj platformi Trag Biljke sastoји se iz motivacionih trikova koji su ugrađeni u same kalendare. Zato svakog meseca imamo setvu i sadnju kako bi u kontinuitetu vežbali fokus. Naš program počinje u decembru kada je fokus baštovana najniži jer imamo skraćenje dana, niže temperature i baštovani vrlo malo vremena provode u svojoj bašti. Upravo zbog toga se već u decembru pokreće program setve prve presade i zovemo je decembarskim rasadnikom.

Decembarski rasadnik je vaša vežba fokusa. Dalje, gde kroz program imamo puno turnusa. Kada sam počela da se bavim baštovanstvom primarna setva se radila u aprilu i maju, a nakon toga bi se samo održavala bašta i setve više nije bilo. Sezona se

završavala u oktobru kada se pokupi sve iz bašte i do narednog aprila nisam imala kontakt sa biljkama u bašti. To sam promenila potpuno drugačijim konceptom u kome u kontinuitetu radimo setvu i sadnju u bašti, a naša no dig bašta, koja je postojana i preko zime (jer osnovni cilj programa jeste zimska bašta) vam omogućava sva 3 nivoa manifestacije Motivacionog bio baštovanstva- i umjetnost voljenja i praktičnu ostvarenost i fokus na sadašnji trenutak.

Naglasiću - Motivaciono bio baštovanstvo je nastalo isključivo zbog mene i to je bila moja lična potreba. Bilo mi je potrebno da pomognem pre svega sebi, da naučim umjetnost voljenja sebe, a onda sam tako promenjena mogla da izađem i pred vas i da vam ponudim novu metodu koje u sebi sadrži harmoniju s prirodom, praiskon baštovanstva i aktivistička znanja kako biste i njenom primenom mogli da pomognete sebi.

Smatram da smo svi zajedno zaista uspeli. Baštovani koji su na platformi su ujedno i promotori nove oblasti u baštovanstvu koja će tek da živi i jako sam srećna što sam uspela za vreme svog života da ostavim trag koji će živeti i nakon mene, jedan trag sebe ili sopstvenog znanja koji će trajati i nakon mene. Zar to nije suština naših života?

A to sam naučila od stoljetne kruške koji je kalemio stari Jovan. O Jovanu sam puno slušala u selu ali ono što sam o njemu najviše saznala rekla mi je sama kruška. Čula sam od nje da je bio dobar čovek, jako vredan i u životom prilično namučen. A visina kalema mi je govorila o njegovoj veštini i praktičnosti. Kad god sam otišla do te stare kruške setila sam se Jovana i to mesto kalema je omogućilo da se dve potpuno različite vremenske zone spoje upravo tu. Često sam rukom prelazila preko kalema zamišljajući trenutak u kome su se plemka i podloga srele i pitala se o čemu je on tada razmišljao i da li je uopšte ikada pomislio da će i 100 godina nakon njegovog života taj njegov trenutak, taj njegov rad i ta njegova velika veština da hrani nove porodice.

Eto upravo se o tome radi... **kakav trag ostavljamo iza sebe...** Tada sam naučila da biljke najviše o nama govore i to pre svega voćke i da je najvažnije ostaviti dobar trag i to pre svega mislim na dobrotu.

Iz ovog mog rada koji se proteže uskoro i dve decenije mnogo je promena i dobrog nastalo. Probudio se svet i počeli su ljudi da uočavaju svoje resurse. Kaže mi na konsultacijama jedan Miloš da je pored mišjakinje prolazio svaki dan od kuće ka poslu ali da tek sada „zapravo vidi nju zaista“. Srećna sam jer sam uspela da kroz prizmu humanih vrednosti ljudima ponudim drugu perspektivu posmatranja sveta, a to je biljna perspektiva.

Kako se kroz resurse vidi život drugačije? Jeste li primetili? Osećate veću moć kada saznote da se oko vas nalaze resursi koji su hrana za vas, za vaše biljke, a ujedno i lekovi. Tu moć sam htela i da osetite.

A sad ću vam reći šta je zaista uspeh...

Ulaži dugogodišnji poljoprivrednik iz konvencionalnog uzgoja u baštu, gleda u čudu ogromnu količinu hrane uzgojenu na senu već u martu i pita „jesi li ti sve ovo na senu uzgojila?“, a zatim ponese puno salate sebi jer on još uvek nema zato što kasni sa uzgojem u zemljanoj bašti. I onda se okreće i kaže ja bih ove sezone probao kao ti. To se meni često dešava. **Svest i svet mijenjamo vlastitim primerom.** Dubokoumni i

duševni stavovi su neophodni za život, ali oni neće izazvati ovakvu promenu. Priča o samoodrživosti nije dovoljna već je potrebno vlastitim primerom menjati svoje okruženje.

Nije dovoljno da svom okruženju pričate kako se ne sme iskoristiti fungicid pesticid i bilo šta iz oblasti hemijske industrije već je potrebno da im pokažete kako se može drugačije uzgojiti, da pokažete plodove koje ste dobili po sasvim drugačijem sistemu. Tek kada stanete ispred sveta svojim plodovima ljudi vas zaista i čuju. Ili kako ja to kažem „baci mi baštu na sto da ti uzmem meru kao čoveku“.

Dobro došli u još jedan Nedeljnik...

U još jednu priču o ljubavi...

NADIN KUTAK

Piše: Nada Radinić

✿ Ovaj tjedan mi je prošao u sjetvi salate i cvijeća, pikiranju rajčica, presađivanju kupusnjača... Uz lijepo i toplo vrijeme bilo je pravi užitak baviti se biljkama.

Razdijelila sam grmove vlasca koji su bili već jako široki, pa sad svaka gredica u mom vrtu ima svoj žbunić. Ako se nalazite u primorskom dijelu, vaš vlasac već uveliko cvate.

🦋 U biovrtu je uloga njegovog cvijeta da privlači opršivače, a čitava biljka je veliki pomoćnik u kontroli lisnih uši na biljkama u čijoj blizini raste. Zbog toga nije poželjno sprječavati ga u cvatnji, pa treba berbu listova provoditi ciljano i ne rezati čitav grm, već jedan dio ostavljati da procvate.

🌿 Ako ga još uvijek niste posadili u svom vrtu, sada je pravo vrijeme i sasvim je jednostavno, kao što sam već pisala na blogu. Tko je propustio, link ga čeka.

U svom vrtu imam desetak grmova vlasca, razmještenih sporadično na rubovima gredica. Zbog obilja cvjetova koje ti grmovi stvaraju, uvijek ima dovoljno i za upotrebu u kuhinji.

▢ Ako još niste probali ocat sa cvjetovima vlasca, na mom blogu sam vam pripremila recept, a također i još neke recepte poput maslaca s vlaščevim laticama i još neke zanimljive.

Većina nas će u ovom tjednu pojačano pripremati kolače za predstojeći blagdan, pa sam vam na jedno mjesto skupila svoje recepte, možda pronađete neki za sebe.

Sve ovo vas čeka na linku: [Nadin kutak 26](#), a ja vam do sljedećeg ponedjeljka želim svako dobro i šaljem puno pozdrava ❤

JORGOVAN KAO ALARM

Predivna pojava su ovi jorgovani.

Jestivi, mirisni, prizor.

Sve to stoji, ali je najvažnije da su alarm za tretman lukova šećernom vodom jer se let muhe vezuje za cvetanje jorgovana. Imate deset dana da zalijete luk jer kad se muha nahrani i završi ljubavni let polaže jaja na vašim gredicama s lukom.

100 g šećera

10 l vode

Preventivno zalivanje 2 puta u narednih mesec dana.

GOJI

Želite da uzgajate goji bobice? Iako se vode kao samooplodne ipak im je neophodna još jedna sorta jer se njihov cvet bori protiv incesta. Nemojte da vas začudi da goji odbacuje cvetove i da imate minimalni urod. Jednostavno, treba mu druga sorta kao oprasivač. Znam, i meni su rekli da ne treba, ali praksa je pokazala drugačije.

Uzgoj Goji bobica je lak. Nisu zahtevne i potpuno su otporne na sve bolesti (iako spadaju u istu familiju kao krompir, paradajz i patlidžan). Iako ga mnogi uzgajaju u obliku stabla ili grma, ja sam rešila da ga uzgajam na žici tako što trakasto vežem svaku njegovu granu jer se sadnice nalaze na vetrovitom mestu. Goji bobice možete lako da uzgojite iz reznica jer je u pitanju biljka sa jakim hormonom rasta. Dovoljno vam je da nabavite jednu sadnicu koju ćete razmnožiti. Goji se još zove "crveni dijamant" jer zauzimaju prvo mesto na ORACovoj listi superhrane. Sadrže antikancerogeni Germanijum, antioxidant Zeakstin koji štiti oči, Ciperon koji ublažava menstrualne tekobe, Solavention koji je jedan od najjačih antibakterijskih i antiglivičnih spojeva, Fazalin koji deluje protiv Hepatitisa B, Betalin koji leči masnu jetru, Beta - sitosterol koji obara loš holesterol...

U prodavnicama ga možete nabaviti u sušenom obliku, ali bi bilo najbolje da se konzumira u svežem stanju. S obzirom da se ne može kupiti u svežem stanju jer ne opstaje dugo, savetujem da planirate njegovu sadnju. Biljka bukvalno sama raste bez ikakvih prohteva.

Sadi se na razmak od 1,5 m ako ide na žicu ili 3 m ako ga pustite da raste gao grm. Ima divan, sitan, roze cvet i veliki je ovisnik o vodi. Kada ga posadite računajte s ogromnim rezervoarom vode. Biljka se zaliva svaki drugi dan.

Sadnja se odvija u aprilu. Potrebne su vam rupe 30x30x30 koje ćete napuniti mešavinom zemlje, komposta i đubriva u razmeri 3:2:1 i posaditi biljku do dubine u kojoj je bila u rasadniku. To je sve od njenih zahteva.

Biljka je potpuno otporna na sve članove predatorskog lanca i odlično je prilagođena bio uzgoju. Jedini nedostatak je to što nije samooplodna ili da preformulišem - često možete da naidete na sadnice koje će pokazati ovu vrstu problema: biljka odlično

cveta, ali je urod mali jer joj nedostaje druga sorta kao opršivač. Nadam se da vi imate bolje iskustvo sa njom.

KAPSAICIN KAO BIOINSEKTICID, RECEPT

Pre nekoliko godina upoznala sam se preko grupe kolekcionara sa svom lepotom čili paprika. To je bio neverovatno brz tok zaljubljivanja. Inače, kolekcionari sa takvom zaljubljeničcu o tome govore da je bilo neminovno. Od tada sadim različite sorte čili paprika i u velikom broju. Tada sam se upoznala sa svim svojstvima kapsaicina i počela da ih konzumiram. Receptori su magični; ja danas mogu da konzumiram visoke Skolovile što je nekada bilo "raspamet". Zašto je važno da sadite puno čili paprika? (ljudi ih sade samo "u par komada" uglavnom?!)

1) kapsaicin je jedan od najjačih antioxidanasa i vrlo važan u prevenciji karcinoma dojke. Primorajte sebe da pojedete jednu čili papriku sa bar 5000 Skolovila dnevno! Obezbedite tu količinu u sopstvenoj bašti. U kombinaciji sa likopenom iz kuvanog paradajza (spremite sebi ljutice raznih ukusa) i alicina (beli luk), koji obavezno ide uz pripremu ljutica, vi ste prevenirani cele godine. Primetila sam, u porodicama u kojima ima česte pojave karcinoma generacijama niko ne konzumira čili paprike. Mislite o tome...

2) Osnovni sastojak bioinsekticida koje ja koristim je upravo čili paprika. U kombinaciji sa alicinom iz luka imate vrlo jak insekticid.

Recepti:

- 1 kg belog luka i 50 dkg čili paprika prelijete sa 2-2,5 l vode. Kuvajte dok se količina ne prepolovi (obavezno napolju jer peku oči!), ohladite, procedite i držite na hladnom i tamnom mestu. Razblaženje je 0,5 l sa 10 l vode. Vrlo efikasan insekticid.

- 50 dkg čili paprika prelit sa 1l mlake vode i blendati (OPREZ! ČUVAJTE OČI!), procedite i ovu tečnost razblažite sa 5 l vode. Lisne vaši nestaju. (ovo je brza varijanta)

- Velika glavica crnog luka, 5 kg paradajza, 2,2 kg čili paprika, 2 bela luka i mala šoljica jabukovog sirćeta. Izmiksate, procedite i razblažite sa 50 l vode. Ovde je važan sastojak paradajz jer je malo poznato da insekti ne vole njegov miris.

Ovo su preparati koje godinama koristim. Provereno deluju.

3) I najvažniji razlog sadnje čili paprika je njihova lepota. Prekrasnoće su, visoke lepotice sa bujnim rodom, a mene zaista fascinira njihov uzgoj.

Ukoliko vas buni ono večito pitanje kako odvojiti ljute od blagih, pa lako je - u prvoj generaciji koju ste posadili nece doći do međusobnog opršivanja. To se ogleda tek u drugoj generaciji ako uzgajate iz sopstvenog semena. Kako sačuvati čisto seme paprike? Tako što ćete one iz kojih ćete sačuvati seme uzgajati odvojeno u saksijama. Zapamtite, svi nagrađeni primerci su ugojeni u saksijama. Posadite ih!

Srećno! Ja sam udomila preko 30 sorti čili papričica ove godine i to će biti jedno šareno gnezdo kapsaicina.

HREN U MEŠOVITOJ SADNJI

Obožavam svoj petogodišnji hren. Uvek izraste u predivan grm sa neverovatnom bojom lista. Na gredici je sa matičnjakom, lavandom i pelinom, koje s njim dele gredicu isto toliko godina. Između njih menjam kulture svake godine. Ove godine su to slezovi i crvene i bele kelerabice. Hren odbija svojim mirisom insekte, a kada je to ovoliki grm insekata nema u najezdi u čitavoj zoni. Kao višeegodišnja kultura ima nekoliko uloga: šaptač je novim biljkama, repellent jer odbija insekte i biljka bankar jer se na njemu ugodno razmnožava predatorska grinja koja je osnov za biološku ravnotežu u bašti.

Koliko vam sadnica hrena ima kako biste ostvarili integralne sisteme? Minimum 4 i to po jedan za svaku zonu.

Podsetiću vas da u bašti imamo 6 zona ali su jesenja i zimska zona koje su ugrađene u analizu projekata Motivacione bio bašte i kalendare pa zato savetujem da jednu sadnicu hrena postavite u zonu.

Sadnja hrena je laka, a nega još lakša. Ništa ga ne napada, a on je veliki zaštitnik.

Hren za sadnju možete da kupite i na pijaci i to upravo onaj koji se kupuje za jelo. Izrežete vrh na kome se vide začeci listova i ubacite ga u sadno gnezdo u jedan čošak PMa. Sadnja se radi od marta do juna, a zatim od septembra do novembra.

RECEPT: PAPRIKE U SOSU OD PARADAJZA

Neka vaše reči budu blage i slatke poput povrća...

Naše biljke od nas traže upravo onoliko koliko možemo dati, a uzvraćaju višestruko lepše - jednom višedimenzionalnom ljubavlju. Ja sam zavolela svoje gredice, svoje semenčice i biljke mnogo više nego što sam to želeta. Desilo se jer ništa nije dete umetnosti toliko kao bašta. Bašta je najbolja alternativna terapija i konceptualna umetnost koja diše. Sve brige nestaju kada ste u tu. Primetite to! Da biste živeli od plodova svoje baštice morate gotovo „živeti u njemu“. Ja se rukovodim stavom da što više čovek ima pomagača u bašti, bašta mu manje pripada. Energije se mešaju i biljke su zbunjene. Zato je moja bašta utočište mojih ruku, glasa i pokreta.

Paprike u pikantnom sosu od paradajza.

Ovo sam davno probala kod prijateljice i bila oduševljena. Ukus vrlo osvežavajući jer se paprike bare u soku od paradajza i prilično pikantan zbog ljutih papričica. Ujedno je i rezervoar likopena, alicina i kapsaicina (tri najjača antioxidantsa). Recept je vrlo star i rado ću ga podeliti s vama.

- 2kg paprika (koju god sortu imate), 1kg ljutih papričica, 1,5 kg pečenog, očišćenog i prokuvanog paradajza, 200g šećera, 200ml jabukovog sirčeta, 200ml ulja, 100g soli i glavica belog luka.

Paradajz poređate u pleh i pečete kratko. Kada se ohladi skinete mu kožicu i iseckate. Stavite u veću šerpu iseckani paradajz, šećer, so, ulje, sirće i seckani beli luk. Kuvate pola sata i u tu tečnost ubacite očišćene paprike. Svaku (i one ljute) barite par minuta i ređate u tegle. Pazite da u svakoj tegli bude zastupljen jednak broj ljutih papričica. Kada napunite tegle do trećine prelijete ih tečnošću od paradajza u kome su se kuvali i zatvorite poklopциma. Pasterizacija 10 minuta i to je spremno za police. Ove teglice imaju rok trajanja 2 godine.

LICHI

Iz mog dnevnika, 01.09. 2017.

Danas posmatram bodljikavi paradajz diveći se obilju plodova. Danas je treća berba ovih voćkica - povrćkica, a na njemu još mnoštvo plodova koje će brati do decembra. I zaista hoću jer je liči otporan na mraz. Podnosi odlično niske temperature do -3. Prosto je blagoslov u to doba hodati po bašti i jesti sveže i sočne plodove koji podsećaju na trešnju. Smatra se da je liči proizvod ukrštanja tomatila i paradajza, a zbog supstance u sebi koja se zove solasodin potpuno je otporan na bolesti i štetočine. Naročito odbija nematode i tlo potpuno očisti od ovih štetočina. Priopćeni je sakupljač zlatica i trenutno je visok 1,7m. Na njemu još uvek ima puno zlatica, ali one mu ne smetaju da me obilno hrani. Ima tri puta više likopena od paradajza i ja ga zato kuvam u svim mogućim oblicima. Izuzetnog je ukusa pečen i grilovan.

Otporan je na plamenjaču i pepelnici i nimalo zahtevan za uzgoj. Obavezno se mora posaditi u društvu (bar pet ličića zajedno). Za sve nas koji imamo baštu blizu šume, liči je idealna prirodna ograda i zaštita od divljih životinja. Njegove bodlje su vrlo šarmantne. On može da se posadi blizu paradajza i svih ostalih biljaka. Opet, zlatice više vole krompir i i patlidžan od paradajza. Kod mene je posađen na 4 tačke u bašti okružen paprikama i tikvenjačama i posađen je kao ograda prema šumi. Ne treba da bude daleko od paradajza, krompira i patlidžana ali nikako u mešovitoj sadnji sa njima. Oko njega mora da bude neka kultura koja će maskirati put zlaticama ka krompiru. Liči je visok i pre svih privuče zlatice.

S obzirom da ja manijački učim o biljkama i stalno tražim nove podatke o njima, nailazim često na pogrešne podatke o ličiju. To mi samo govori da ljudi nemaju lično iskustvu u uzgoju ove biljke. On ne raste do 80 cm, već može preći i 2 m. Treba mu potpora jer su to veliki grmovi. I nikako ga nemojte saditi blizu krompira i patlidžana. On privlači zlatice, ali tako što im mora odvući pažnju sa krompira i patlidžana. Ukoliko su blizu jednako ih napada. Biljka dostojna divljenja.

MALČIRANJE, tema za one koji su u zemljanoj bašti

Čitavu sezonu sakupljam seno kao da imam puno životinja. Pristup je jednak jer ja omogućavam život podzemnoj farmi. Svi je imamo jer plodnost tla u potpunosti zavisi od podzemnih pomagača. Oni su u tlu praiskon i zahtevaju divljenje i poštovanje.

Tlo u jednoj bio bašti ne sme da ostane "golo" i nepokriveno bio masom jer to nije u skladu s prirodom. Prošetajte šumom i zagrabitte gornji sloj lišća. Ispod njega je živi humusni sloj i ako ga stavite na dlan, sa dlana ta životna energija sasvim jasno prožima vaše telo. Živo tlo nam treba jer je samo takvo tlo spremno da život iznedri. Svaka veštačka hemikalija pa i ona dozvoljena u organskom uzgoju remeti sklad u tlu. Svaka suvišna manipulacija tlom u vidu preventiva bolestima (fungicidi, insekticidi...) narušava, takođe, sklad i život tla. Naučite da gledate kroz zemlju i da budete potpuno svesni da se briga o biljkama kao i prevencija bolesti zasniva na negovanju tla.

Mislim pre svega na bakterije, gljivice i kišne gliste. Trojac koji je po svom značenju zasluzio pijedestal. Ovaj trojac omogućava biljkama da koriste hraniva, a oni nestaju ukoliko stalno preventivno tretirate biljke, ne malčirate tlo i tlu dodajete veštačke preparate.

Da li znate šta je to mikoriza? To je takav prirodni fenomen od čije lepote se meni plače. Zaista... Gljivice su u simbiozi sa korenom biljke i hrane se sve do momenta svoje smrti. Tada ih koren razara i apsorbuje ugljene hidrate i belančevine koje su gljivice otopile iz humusa. Bez mikorize biljke ne mogu da koriste humus. Mislite o tome kada preventivno prskate mlekom kao jednim od najjačih prirodnih fungicida koji neselektivno ubija sve gljivice, ne samo patogene.

Jedan od najvećih prirodnih fenomena koji se graniči sa čudom je vezivanje azota krvžičastih bakterija u korenu leguminoza (mahunarki). Sve mahunarke vezuju azot iz vazduha delom ga koristeci za svoj rast, a delom za plodnost tla. Pri tome znajte da je svaki deo mahunarke bogat azotom i koristi se kao prirodno mineralno đubrivo. Ono što je čovek teškom mukom postigao preko mašina (Haber - Bosch) biljka oduvek radi kao svoju "sporednu delatnost".

I ovo su nevidljiva bića i njihovo učešće nam nije "opipljivo". Ali zato svi znamo kišnu glistu. Ona razgradjuje bio materiju pretvarajući je u super - humus jer njene izlučevine imaju 7 x više azota, 3 x više kalijuma, 2 x više kalcijuma i 6 x više magnezijuma nego samo humusno tlo. Osim toga prozračuje tlo svojim kanalima i utiče na raspored vode.

Naučite da volite ove male nevidljive čudotvorce jer to zasluzuju. Njihov život je prioritet.

A sad bih malo o toj biološkoj metodi posebno...

Malčiranje tla je jedan od najvažnijih metoda očuvanja tla. Takođe, ova metoda vrlo često zbunjuje baštovane početnike. Očuvanje života u tlu je izvor plodnosti. Rad na humifikaciji tla mora da bude konstantan. Humifikacija tla u Kini ima istoriju dugu par hiljada godina jer oni nikada nisu izašli iz sistema "malih polja". Humifikacija tla za njih je obaveza. Mogli bismo da učimo od njih.

Ako malčiraju pristupate samo kao načinu borbe protiv korova bićete vrlo razočarani. Preduslov za čitavu ovu bajku jeste da zavolite korov (zbog razumevanja teme

koristiću termin korov jer na platformi koristimo termin divlje biljke) i uspostavite dobar energetski odnos sa svakim stanašom u bašti. Zato, malčiranje nije tu da spašava vaša leđa već život u tlu. Svakako će se s godinama broj "korovskih" biljaka smanjivati ali to je više zbog toga što biološke metode podrazumevaju prestanak klasične obrade tla u vidu oranja ili frezanja.

Ako uzgajate u PMovima vi imate malčiranje ugrađeno kao jednu od metoda, ali ako ste i dalje u zemljanoj bašti onda je važno da obratite pažnju na izbor materijala jer neće svaki materijal jednak da humificira vašu zemlju.

Što se materijala za malč tiče izbor je veliki:

Seno - (ja koristim detelinu jer je čitava biljka izvor azota) se u mojoj višegodišnjoj praksi pokazalo kao najbolji materijal za malč. Lako je razgradivo i treba ga dodati bar tri puta u toku sezone ali, mi na licu mesta proizvodimo kompost na taj način. Prozračno je i propusno kada su padavine u pitanju.

Slama - ja je ne koristim jer je ne mogu naći kao netretiranu. Žitarice se uglavnom tretiraju protiv korova. Ukoliko je ukopate imate suprotan efekat - ona troši azot za sopstvenu razgradnju.

Piljevina - Crnogoričinu piljevinu koristim za malčiranje borovnica jer one vole extremno kiselo ali ima veliku manu kao što je nepropusnost. Piljevina se ne sme ukopati jer troši sve zalihe azota iz tla za sopstvenu razgradnju. Osim toga, često je izvor hrušteva.

Kora drveta - je dobar malč za staze naročito tamo gde ima puževa. Puževi koru drveta izbegavaju.

"Korov" - biljke koje niču po vašim gredicama su malč na licu mesta. Zato nemojte da vas korov ljuti. Dok skidate korovske biljke samo ih spuštate na malč obnavljajući ga. Većina korovskih biljaka su lekovite.

Sveža trava - ja je često koristim i mora se staviti u tankom sloju jer je za proces razlaganja neophodan kiseonik. Osim toga udaljite je od stabla biljke da vas ne bi iznenadilo da stabla iznenada propadaju zahvaćena procesom razgradnje.

Začinske biljke - neverovatno obogaćuju tlo svojim lekovitim svojstvima.

Zaperci paradajza - neophodan malč oko kupusarica jer deluje repelentno na buhače i gusenice bjelca.

Mahunarke - cela biljka leguminoza je bogata azotom. Koristeći prazne mahune graška ili cele biljke nakon rezanja, vi na površinu stavljate ogromnu količinu azota. Postepenom razgradnjom taj azot postaje dostupan biljkama.

Važna napomena: Sve ovo gore napisano podrazumeva prestanak klasične obrade tla. Ukoliko i dalje planirate da orete, da imate polovičan pristup i samo sezonski malčirate baštu kao odbranu od suše, onda nikako nemojte da birate slamu, treset i koru drveta. Njih ne smete da zaoravate.

Malčiranje je lako, bitno i u pitanju je živi proces koji podrazumeva prisutnost baštovana kao posmatrača. Nije šablon i ne sme biti. U prvoj godini će vam biti malo

teže ali i to je jedan od načina da puno učite. S vremenom ćete videti da biološke metode savršeno funkcionišu. S vremenom neće biti rasejavanja korova, predatorski lanac se uspostavlja i vaše tlo postaje vrlo plodno.

Malčiranje strašno zbumuje početnike. Veliki problem nastaje zbog očekivanja. Gde god čitate o time piše da se rešavate korova i smanjuje se rad u vrtu. Prve godine pripitomljavanja tla to nije tako. Potrebno je kombinovati biološke metode i biti istrajan. Rezultati su vidljivi odmah jer tlo na taj način čuva vlagu, ali borba sa korovom traje. Ja sam pokušala da objasnim kratko (koliko je to moguće) da malčiranje podrazumeva pre svega zaštitu života u tlu i to je osnov za humifikaciju tla. Mnogo je smešno to što ljudi svake godine zaoravaju sveži stajnjak i prevrću već formiran humusni sloj u dubine gde nema kiseonika. Potpuno rušenje sistema na kome se radi cele sezone. I ti isti ljudi se često žale "kako su dobro nađubrili ali eto podbacio rod". Ukopavanje stajnjaka je pogrešno. Posle mraza zemlja jeste mrvičasta ali s obzirom da u njoj nema života, prva kiša od nje napravi nepropusnu površinu.

Moj cilj je da svi savladate metode koje su ostvarive. Ne želim da pišem bajkovito jer to nužno nosi razočaranje. Iskustvo iznosim i stav da su prve godine najteže, ali ja sam tu da vam pomognem kroz sadržaj koji objavljujemo i na edukativnoj platformi. Sve nakon toga je lako. Samo se mora istrajati. Jedino takav način proizvodnje hrane je umetnost i vrhunska kreativnost na delu.

MEŠOVITA SADNJA, treće biološka metoda

Danas je na mom "duhovnom meniju" Ekart Tol. Pročitah: "U svakom iskustvu i u svakom biću možemo imati novu priliku za povratak. Povratak sebi i svojoj suštini, kroz širok dečiji pogled".

Ponuđen nam je jedan divan svet biljaka koje svojom emotivnošću grade jedno sasvim novo iskustvo poimanja sveta. Biljke nas uče umetnosti voljenja. Jeste umetnost, u dodiru je, pogledu i disanju. Pridite cvetu, pomirišite ga jer istovremeno dišete uz biljku prateći njeno disanje. Tada se pripitomljavate. Ja sam na taj način pripitomljena.

Darvin je povezivao koren biljke sa njenim mozgom. Da, govorimo o mozgu koji nije sličan našem ali jeste mozak. Nalazi se u korenovim završecima u vidu dlačica. To je najsofisticiraniji deo biljke. Vidite, prastaro verovanje da biljke mogu da apsorbuju samo rastvore minerala (na kome se bazira kompletna ubedivačka definicija veštačkog djubrenja biljaka) nije tačno.

Najnovija istraživanja su dokazala da biljke apsorbuju organsku materiju što praktično mnogo olakšava bio baštovanu. Koren može da apsorbuje sitne, još žive supstance: mikro i makromolekule, aminokiseline, enzime, delove ćelija i plazme. Vrhovi korena, koje je Darwin povezivao sa mozgom, su vrlo probirljivi. Uzimaju iz tla upravo ono što biljci treba. Korenove dlačice ne idu nužno u dubinu već upravo u onom pravcu gde se nalaze materije potrebne biljci. Ali koren iz tla ne uzima samo materije već luči i kiseline koje razgrađuju organsku materiju čineći je prijemčivom za koren. Te kiseline otapaju i minerale koji se nalaze u tlu. Ukoliko su biljke u pravilnom odnosu, kiseline dobrinose prozračnosti tla. Ali, to se ne odnosi na monokulture. Ukoliko biljke sadite u

monokulturama te kiseline iscrpljuju tlo. Imamo sasvim suprotan efekat jer jedna kultura luči u velikoj količini svoju kiselinu na jednoj gredici i iscrpljuje je. Zato izbegavajte monokulturalnu sadnju. Mešovita sadnja je umetnost na tlu i jedini garant zdravlja vaših biljaka.

Ja već dugo nemam „bolest“ u svojoj bašti. Svako biće koje izaziva bolest je tek živo biće sa kojim se treba uspostaviti energetska komunikacija. Tu je da se nahrani. U prirodi se sve bazira na potrebi za preživljavanjem. Osećanje Morala nam omogućava da biramo između Bar dva pravca dok biljke biraju samo Jedno. I to Jedno je a-priori ljubav lično jer je isključeno iz tumačenja moralnosti.

U PMovima biljke sve kombinuju na osnovom 4 principa:

Dužina vegetacije, pa tako imamo biljke kratke vegetacije koje su čuvari mesta biljkama duge vegetacije i na tom principu bazira se dinamika smene kultura u sistemima za brzi uzgoj.

Afinitet rasta, odnosi se na različite biljne potrebe i na taj način možemo mnogo više kultura da posadimo na jednoj gredici. Neke kulture imaju nadzemni rast, a neki podzemni, neke kulture rastu u visinu, a neke u širinu i to nam omogućava vrlo kreativan koncept mešovite sadnje.

Plodored, ovde se primenjuje trogodišnji plodored koji podrazumeva poznavanja tih grupa. U okviru ovih grupa biljke su podeljene na osnovu njihove potrošnje hrane, a ne na osnovu njihovih potreba za hranom.

Sestrinstva ili kumstva biljaka, kombinacija na osnovu alelohemikalija i međusobnog utecaja jedne biljke na drugu. Na tom principu se baziraju integralni sistemi zaštite.

KOZMETIKA IZ VLASTITE BAŠTE-PAPRIKA

Smatram da će samo umjereno da sačuva prirodu. A ta umjereno podrazumeva i da umereno menjamo svoje navike. S obzirom da radim dugo s ljudima znam koliko je važno da im se ponude blaga rešenja i ujedno spontane i lake promene. Promena se neće desiti preko noći, ali ujedno ona ne zahteva veliki napor.

Jako je važno da u svoj život uvedete kozmetiku iz vlastite bašte. Ali to ne podrazumeva da sada odbacite sve svoje navike, izbacite kompletну kozmetiku koju koristite godinama već podrazumeva da makar jedan preparat koji upotrebljavate u negovanju svog tela zamenite preparatom koji ćete sami napraviti od plodova koje ste lično vi uzgojili. Jedino oni plodovi koje sami proizvedete su garant vašeg zdravlja jer vi lično garantujete za njihovu proizvodnju.

Zamislite sada koliko se hemijskih sredstava sa naše kože, kose, lica, noktiju, očiju izlije svakodnevno u prirodu (neću govoriti o tome da naša koža sve to upija). Ne tražim od vas da odbacite sve ono na šta ste navikli kada je u pitanju vaša nega već vas kao autor ovog teksta molim da razmislite o tome da makar jedan preparat zamenite prirodnim ili onim iz vlastite bašte. Nemojte da mislite da je taj 1 preparat

mali učinak za revitalizaciju prirode. Svaki naš doprinos, makar bio minimalni, je deo zbira naših doprinosa. Sada zamislite kako bi svako od nas, svaki čitalac ovog Nedeljnika, a ima nas više od 20 hiljada uneo u svoje domaćinstvo samo 1 preparat iz vlastite bašte to u startu nije minimalan učinak već 20 hiljada preparata iz vlastite bašte.

Evo Paprika sadrži čak 300% dnevne potrebe vitamina C koji je važan za proizvodnju kolagena, glavnog proteina potrebnog za održavanje krvnih sudova, kože, kostiju i organa. Crvena paprika je mnogima omiljen začin za pripremu jela i nalazi se u svakoj kuhinji. Osim što će jelu dati bogatiji ukus, dobro je da znate da u 100g sveže crvene paprike imate 92% vode, 6g ugljenih hidrata, 0,99 g belančevina, 0,3 g masti i 1,2 g dijetetskih vlakana, a sadrži i vitamine A, C i B6.

Vitamini, gvožđe i beta - karoteni iz paprike odgovorni su za kontrolu proizvodnje melanina, pa se paprika preporučuje osobama svetle puti i svima koji imaju problem sa hiperpigmentacijom kože.

Osim toga, paprika na prirodan način deluje u zaštiti kože od bora, oštećenja i starosti, zahvaljujući snažnim antioksidativnim svojstvima.

Zbog antibakterijskog delovanja korisna je i u spoljnoj primeni u obliku maski za kožu kojima se mogu tretirati i akne.

Maska za lice od paprike

Za sjajnu i zdraviju kožu možete da napravite masku od sveže ili sušene paprike pomešane s jednom kašikom meda. Nanesite na lice i dekolte i ostavite 20 minuta da stoji i potom isperite mlakom vodom.

Piling maska od crvene paprike

Crvena paprika;

Supena kašika zobenih pahulja;

Supena kašika mleka;

Kašičica meda.

Sve sastojke dobro izmiksati štapnim mikserom. Naneti na kožu lica i držati 15 minuta. Isprati mlakom vodom. Nakon toga nanesete noćnu ili dnevnu kremu. Masku koristite jednom ili dva puta nedeljno. Ne preporučuje se muškarcima nakon brijanja.

FRESNO CHILLI PEPPERS, RECEPT ZA KISELJENJE

Fresno chilli peppers su moji omiljene hot peppersice. Ove gospodice su pristigle sa Tajlanda i odmah su svojim listovima i gorostasnim stablom pokazale da su strankinje. Te godine su vrlo kasno posadene i mene su potpuno fascinirale svojim brzim napredovanjem. Zbog opasnosti od ranog mraza presadila sam ih u saksije i uspela da obezbedim sazrevanje plodova. Tako sada generacijama imam novo potomstvo.

Fresno su prave lepotice; vrlo gracioznog kupastog izgleda i izuzetno rodne. Spadaju u nasledne sorte tako da se seme vrlo lako reprodukuje. Vrlo su slične Jalapenu ali za razliku od njega Fresno peppersi dobijaju neki "smoky" šmek kada se suše na sobnoj temperaturi. Mnogo su ukusnije od Jalapena.

Ja sam potpuno, celim bićem zaljubljena u hot pepperse. Tu strast jedino razumeju kolekcionari poput mene. Iako mi Skovilna skala ograničava njihovu upotrebu ja se divim njihom uzgoju i lepoti. Nije potreban dodir receptora i paprike da bi ona bila beskrajno voljena.

Fresno peppersi su solidno ljute papričice. Na skali se vode od 2 500 - 10 000 Skovila. Skovili ukazuju na količinu kapsaicina, koji je odgovoran za ljutinu paprike. Količina ovog alkaloida mnogo zavisi od načina uzgoja i uslova u kojima raste biljka tako da je vrlo visok u uslovima ekstremne suše. Kod Fresno lepotica Skovili uvek više naginju ka višim vrednostima.

Ukoliko želite da prevenirate mnoge bolesti konzumirajte jednu hot peppersicu i sok od jednog limuna u toku dana. Prevenirate bolesti digestivnog trakta, karcinom dojke i debelog creva, dijabetes, migrene i gojaznost.

Realno, ove moje Fresno darling peppersice su teško jestive u sirovom stanju. Pokušala sam da ih konzumiram i bilo je vrištanja. Ali, ja sam pronašla način da "prevarim" kapsaicin i ove papričice učinim prilagodljivim mojim receptorima. To je kiseljenje mešavine blagih i ljutih paprika. Koncentracija kapsaicina se tako razblaži i dobijemo vrlo ukusnu "smoky" kombinaciju ukusa.

Potrebna vam je jednaka količina hot peppersa i blagih paprika. Očistite ih od semenki i zajedno se kuvali u rastvoru za kiseljenje 20 min. Recept za rastvor:

1,3 l jabukovog sirćeta (4%)

3 l vode

200 g šećera

100 g soli

Sve to kuvali do ključanja i tada ubacujete očišćene paprike. Nakon 20 min vadite ih u tegle. Ređate paprike i posipate ih seckanim belim lukom i peršunom. Kada napunite tegle prelijte ih tečnošću u kome su se kuvali, zatvorite poklopциma i pasterizujete 10 min.

Iznenadiće vas ukus ove kombinacije. Iznenadiće vas, takođe, koliko su mekane i kremaste. Sve paprike su postale blago ljute, dok su ostale hot peppersice vrlo jestivo ljute. Često poklanjam ove teglice prijateljima jer želim da se zaljube u kapsaicin. Uspeva mi! Svi traže teglu "više" i recept.

PRAZILUK (King Richard)

Biljke su potpuno prisutne u Trenutku i zaista predane životu. Ne postoji odvojenost od

celovitosti. Bića kao kod nas ljudi gde postojimo mi i ostatak Univerzuma. Biljke su jedno sa samim sobom i sa ukupnošću svega postojećeg. Zato su biljke lekovite. Ne traže sebi etikete i neka druga lica. One su ono što jesu. Suština. To je osnov njihove lekovitosti i poduke - uče nas da se vratimo sebi / sreći.

Ja godinama uzgajam svog Kralja Ričarda. Velika je čast dvoriti jednog kralja u vrtu, a on je to i zaslužio. Do semena sam došla sasvim slučajno i dobrotom jednog mladog umetnika jer ova sorta praziluka spada u retke i stare britanske sorte i potpuno je otporna na zimske uslove. Zimi samo uklonim višak snega i imam svež vitaminski obrok.

Kralj Ričard se može saditi tokom cele godine jer spada u sorte koje se jednako uzgajaju i u letnjim uslovima (slično kao salata Canasta). Tada mu samo treba obezbediti dosta vlage i debeli malč.

Već godinama imam zatvoren ciklus ljubavi; seme koje sam pokupila u avgustu sejem na otvoreno u aprilu, a sadnice presadjujem sredinom jula na gredice sa kojih su "skinute" niske mahunarke ili grašak. Gredice na kojima su bile mahunarke su vrlo obogaćene azotom tako da je ovaj moj zahtevni Kralj posaden bez dodatne upotrebe đubriva. Morate stalno da mislite na rentabilnost proizvodnje tako što koristite sposobnost siderata da obogati tlo. Kod sadnje, praziluku se skraćuje koren i odreže vrh i sadi se vrlo duboko (ja ga sadim do zelenih listova). Beli deo stabla je onaj hranjivi deo koji uglavnom konzumiramo i potrebno je obezbediti njegov rast u skladu sa potencijalima sorte.

Praziluk se dobro slaže sa većinom biljaka ali su mu najbolje sestrice mrkva, kadifice, začinsko bilje i kupusarice. Ja sam ga posadila izmedju mrkvica i zimskog romaneska znajući da će mrkvicu do septembra da uklonim ali će mu ipak ostati romanesko do proleća. Kadifice, neven i kopar su ga prilično štitili od lukove muhe koja u drugoj generaciji napada praziluk, ali i pepeo koji posipam često po gredici. Ukoliko vam ipak lukova muha napadne neku biljku samo je odrežite do zemlje tako da joj koren ostane i iz njega će ponovo niknuti jedna zdrava biljke.

S obzirom da je moja bašta bez obrade, praziluk malčiram odmah nakon sadnje i oko njega postavljam kartonske rolne koje zamenjuju zagrtanje i obezbeduju rast belog dela stabla. Ujedno sprečavaju ulazak zemlje u lisnati deo praziluka. Rolnice uvek zamenim pre najavljenog snega i u isto vreme skinem malč. Malč skidam da bih pregledala da li ima kanala voluharica, malo nadogradim sistem, postavim nove rolnice i vratim malč. Tada je Kralj spremjan za zimu.

Praziluk spada u prvu kulturu i nikada ga nemojte saditi na mestu gde je bio luk. Da bi biljka imala divan ukus nemojte je previše đubriti jer tada dobija vodenast ukus. Biološki uzgojen praziluk ima neverovatan miris tokom kuvanja i njegov ukus se u potpunosti razlikuje od onog koji možete kupiti u marketima. Da biste to i iskusili uzgojite ga sami. Počnite od proleća.

BIOLOŠKE METODE ODBIJANJA „ŠTETNIH INSEKATA“

Bez obzira što postoje biološki prihvatljivi insekticidi i fungicidi, zamke, klopke i trikovi za borbu protiv "štetočina" (meni neprihvatljiv termin) ja sam protiv smrti. Bio baštovani mogu da umire svoju savest tako što koriste neotrovna i biološka sredstva u tom pokušaju da savladaju "štetočine" ali svaka smrt podrazumeva gašenje jednog života. Svaka smrt, bilo kog stanara u bašti, podrazumeva strah, patnju i bol. Bio sredstva ne mogu ništa da promene u toj činjenici, već su samo prihvatljiva za eko sistem. Zato je dobro poznavati biološke metode borbe sa tendencijom da ih što ređe upotrebljavamo. Mi imamo odgovornost da na malom prostoru koji nam je dodeljen, obezbedimo miran život bez patnje svim živim bićima. Moj izbor nisu cidna sredstva već repellentna. **Moj izbor je ljubav.**

Da biste postigli uslove za ovakav spokoj morate se pridržavati svih bioloških metoda: negovanje tla, malčiranje, mešovita sadnja, poštovanje potreba jedne sorte i korišćenje semena iz bio uzgoja jer mešovita sadnja obezbeđuje neverovatno kvalitetan genetski zapis vezan za otpornost.

Imala sam sreću da se jednom upoznam sa knjigom Hansa Molischa "Uticaj jedne biljke na drugu - alelopatija". Tu su napisane naučne podloge za praksu u bašti koja podrazumeva kombinovanju sadnju biljaka koje se medjusobno štite. Tako biljke postaju naši zeleni anđeli. Navešću vam idealne kombinacije biljaka protiv odredjene vrste "štetočine" koje na njih deluju repellentno.

Protiv voluharica (mnogo su nas namučile ove sezone) - oko stabla sadite kokotac, beli luk, mlečiku, pasji jezik, na ivicama bašte sunčokret i čičoku. Čičoka će ih zadržati zato što je mnogo vole.

Protiv mrkvine muhe - u kombinaciji sa lukom sadi se još i kadulja, timijan, grbica.

Protiv krompirove zlatice - posadite oko krompira i u redovima hren, mrvu koprivu i paparat.

Protiv buhača - posadite oko kupusarica pelin, paprenu metvicu, salatu, žutilovku.

Protiv kupusnog belca - oko kupusa paradajz, kopar, kadulja, ruzmarin, celer, majčina dušica. Začinsko bilje i paradajz.

Protiv lisnih vaši - dragoljub ispod voćaka i u blizini boba, ruže i lavandu zajedno, vrtni čubar uz mahunarke i bob.

Protiv mrava - posadite matovilac, lavandu i vratíć.

Protiv nematoda - kadifice i neven svuda u bašti.

Protiv pepelnice - posadite svuda beli luk ispod voćaka ili iz tikvenjače. Isto dejstvo ima i vlasac.

Protiv puževa - posadite gorušicu, lukove, dragoljub, kadulju, majčinu dušicu. Zamke za puževe su meni prihvatljive samo ukoliko ih izmestite sa svog vrta bez ubijanja.

Negujte svet oko tako što ćete odbaciti cidna sredstva. Svako sidno sredstvo deluje neselektivno i narušava postignut sklad. Negujte pomagače u bašti: krtice (posebno sa njima budite strpljivi jer nespretno prave štetu, ali su zapravo neverovatni

pomagači), slepe miševe, slepiće, žabe, ježeve, zmije, rovčice, ptice, bubamare, ose najeznice, uholaže, ušičare, stenice, paukove... nek mi oproste drugari koje nisam navela.

U bio bašti se lako može "uložiti" u život. Na putu koji sam izabrala izgubila sam mnogo biljaka i plodova ali sam postigla pravu miroljubivu bajku i ja joj svedočim.

PODSETNIK NA ROKOVE

Kontinent je počeo sa setvom aprilskog rasadnika **od 10.04.** Svetujem da pogledate epizodu o aprilskog rasadniku koja je izašla na kanalu rošle nedelje (evo ga [link](#)). Suština rasadnika je da imate svoju presadu koja vam omogućava da budete neazavisni i da ne kupujete presadu, a svima vama koji još uvek niste započeli svoju baštu rasadnici omogućavaju jednostavan početak u bilo kom delu sezone. Zapamtite, cilj je da baštovanstvo bude prilagođeno vama i vašem životu, da možete da krenete bilo kada jer jedino tako, u odsustvu stresa i frustracija, možete da osetite kako vam baštovanstvo oplemenjuje život.

Planine počinju sa setvom na otvorenom polju, radi se DS RPZ.

OBAVEŠTENJE O NOVIM PONUDAMA

Što se tiče slobodnih mesta za članstva na našoj edukativnoj platformi, stanje je isto kao prošle nedelje.

Učionica (kolektivno mentorstvo) je popunjena sve do juna, a za jun smo otvorili listu čekanja. Na listu čekanja se možete prijaviti tako što ćete popuniti anketu za Učionicu koja se nalazi na ovom linku: <https://tragbiljke.com/ponuda/>. Učionica broji 1000 divnih baštovana koji svakog dana postavljaju pitanja, gledaju Lekcije, sade, uče i napreduju, zaista je čast biti mentor sa takvim ljudima! Nakon što popunite naketu, kontaktiraće vas naš koordinator Goran Pivašević putem aplikacije Viber sa obaveštenjem da ste trenutno na listi čekanja. Kada se oslobole mesta za jun ponovo će vas kontaktirati.

Što se tiče **individualnog mentorskog rada** (koji uključuje i izradu projekta Motivacione bio bašte u skladu sa vašim željama i terenom) trenutno je otvorena prijava na listu čekanja za maj. Kada se odlučite za ovu opciju, potrebno je da popunite anketu za projekat koja se nalazi na ovom linku <https://tragbiljke.com/ponuda/>. Kada nam stigne vaša anketa, koordinator Goran Pivašević će vas kontaktirati sa obaveštenjem da se trenutno nalazite na listi čekanja. Kada se oslobole mesta za maj, kontaktiraće vas koordinator i prelazimo na izradu projekta Motivacione bio bašte u skladu sa vašim željama (koje ste uneli u anketi) i terenom, a nakon toga i na individualni rad koji je sačinjen od konsultacija (video ili preko poziva) i pomoći putem poruka u privatnom četu koji je ujedno naš baštovanski dnevnik.

Ovim informacijama završavamo ovosedmični Nedeljnik. Naredni Nedeljnik očekujte sledećeg ponedeljka 21.4. u jutarnjim časovima.

Do tada, ostanite nam dobro!

Trag Biljke Tim

Molimo vas da ne odgovarate na Nedeljnik jer na taj način punite inboks porukama na koje ne možemo da stignemo da odgovorimo i to nam otežava rad. U znak zahvalnosti, informacije koje dobijete iz Nedeljnika podelite sa prijateljima jer na taj način utičete da planeta bude bolje mesto!

Trag Biljke

Banja Luka

Bosnia and Herzegovina

OJAVA SA NEDELJNIKA:

Ukoliko više ne želite da primate naš Nedeljnik, možete se odjaviti klikom na:

